

instanța de insolvabilitate: N. Chircu

DECIZIE

01 iulie 2015

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președintele ședinței, judecătorul Svetlana Filincova
Judecătorii Tamara-Chișca Doneva, Maria Ghervas,
Dumitru Mardari, Galina Stratulat,

examinînd recursul declarat de către avocatul Andrian Matcovschi, în interesele lui Marchitan Dorel, și recursul Svetlanei Marchitan,

la cererea înaintată de lichidatorul societății cu răspundere limitată “Nordtrend” Radu Ciobanu în cadrul procedurii falimentului simplificat al societății cu răspundere limitată “Nordtrend” cu privire la atragerea la răspundere subsidiară a membrilor și foștilor membri ai organelor de conducere a societății,

împotriva hotărîrii Curții de Apel Bălți din 25 martie 2015, prin care s-a admis cererea lichidatorului societății cu răspundere limitată “Nordtrend” Radu Ciobanu privind atragerea la răspundere subsidiară,

c o n s t a t ă

La 17 iulie 2014 Inspectoratul Fiscal de Stat pe raionul Briceni s-a adresat în instanța insolvabilitate cu cerere introductivă, prin care a solicitat intentarea procesului de insolvabilitate în privința societății cu răspundere limitată “Nordtrend” (SRL „Nordtrend”) cu sediul în or. Briceni, str. Frunză, 24, din motivul incapacității de plată a datoriei acumulate față de bugetul public național în mărime de 2 467 736, 14 lei.

Prin încheierea Curții de Apel Bălți din 30 iulie 2014, s-a admis spre examinare cererea introductivă depusă de Inspectoratul Fiscal de Stat pe raionul Briceni cu privire la intentarea procesului de insolvabilitate față de SRL „Nordtrend”.

Conform aceleiași încheieri, instanța a numit în calitate de administrator provizoriu ÎI „Ciobanu Radu”.

Prin hotărârea Curții de Apel Bălți din 17 octombrie 2014, s-a constatat insolvabilitatea SRL „Nordtrend”, s-a intentat procedura falimentului simplificat față

de SRL „Nordtrend” și s-a desemnat în calitate de lichidator ÎI „Ciobanu Radu”.

La 12 decembrie 2014 lichidatorul SRL „Nordtrend” - ÎI „Ciobanu Radu”, a intervenit cu o cerere privind atragerea la răspundere subsidiară a membrilor organelor de conducere a întreprinderii debitoare, cu încasarea în mod solidar de la administratorul debitorului Oleg Zubac, ex-administratorul Marchitan Svetlana și a ex-fondatorului Marchitan Dorel a creanțelor validate în mărime de 2 479 522, 19 lei și aplicarea măsurilor de asigurare în scopul asigurării acțiunii pe bunurile ce aparțin cu drept de proprietate acestora.

Prin încheierea Curții de Apel Bălți din 03 martie 2015, s-a admis cererea lichidatorului SRL „Nordtrend” - ÎI „Ciobanu Radu”, s-a aplicat interdicția de înstrăinare a bunurilor imobile și mobile ale lui Zubac Oleg domiciliat în or. Briceni, str. Uzinelor, 14/35, Svetlanei Marchitan, domiciliată în r-l Briceni, or. Lipcani, str. Gorkii, 101 și Dorel Marchitan domiciliat în r-l Briceni, or. Lipcani, str. Gorkii, 101, în limita cererii de atragere la răspundere subsidiară în mărime de 2 479 522, 19 lei.

Prin hotărârea Curții de Apel Bălți din 25 martie 2015, s-a admis cererea lichidatorului SRL „Nordtrend” - ÎI „Ciobanu Radu” în cadrul procedurii falimentului simplificat privind atragerea la răspundere subsidiară a membrilor și foștilor membri ai organelor de conducere a societății, s-a atras la răspundere subsidiară administratorul debitorului Oleg Zubac, ex - administratorul Svetlana Marchitan și ex - fondatorul Dorel Marchitan, cu încasarea de la aceștia în mod solidar în beneficiul SRL „Nordtrend”, în procedura falimentului simplificat a sumei de 2 479 522,19 lei, cu menținerea măsurilor de asigurare aplicate prin încheierea din 03 martie 2015.

La 07 aprilie 2015 avocatul Andrian Matcovschi, în interesele lui Marchitan Dorel, a declarat recurs împotriva hotărârii Curții de Apel Bălți din 25 martie 2015, solicitând admiterea recursului, casarea integrală a hotărârii Curții de Apel Bălți din 25 martie 2015, cu emiterea unei noi hotărâri prin care să fie respinsă cererea de atragere la răspundere subsidiară față de Marchitan Dorel.

În motivarea recursului recurentul a invocat că instanța de insolvabilitate eronat a interpretat prevederile art. 14 alin. (4) al Legii insolvabilității nr. 149 din 29 iunie 2012, deoarece debitorul SRL „Nordtrend” după forma de organizare juridică este societate cu răspundere limitată.

Or, conform art. 69 alin. (1), art. 74 alin. (1) Legea nr. 135 din 14 iunie 2007 privind societățile cu răspundere limitată, societatea cu răspundere limitată este administrată, reprezentată și angajată în raporturile cu terții de către administrator.

Invocă recurentul că a fost doar asociat al debitorului „Nordtrend” SRL în perioada 07 august 2012 - 19 septembrie 2013, nu și administrator al acesteia.

Conform Legii nr. 135 din 14 iunie 2007 privind societățile cu răspundere limitată și conform prevederilor Statutului „Nordtrend” SRL, recurentul Marchitan Dorel nu a avut dreptul a reprezenta debitorul „Nordtrend” SRL, mai mult debitorul Nordtrend” SRL este o societate în care asociații răspund limitat, spre deosebire de membrii societății în nume colectiv și comanditații societăților în comandită, care poartă răspundere nelimitată.

Or, conform art. 9 alin. (4) Legea nr. 135 din 14 iunie 2007 privind societățile

cu răspundere limitată, asociații societății cu răspundere limitată nu răspund pentru obligațiile societății. Ei suportă riscul pierderilor ce rezultă din activitatea societății în limitele participațiunii lor la capitalul social.

Respectiv, în speța supusă examinării, prevederile art. 14 alin. (4) a Legii insolvenței nu pot fi aplicate în privința ex-asociațului Marchitan Dorel.

Mai indică recurentul că, instanța a interpretat eronat art. 247 a Legii insolvenței nr. 149 din 29 iunie 2012, deoarece el nu este și nici nu a fost membru al organelor de conducere a debitorului „Nordtrend” SRL.

Susține că instanța nu a ținut cont de faptul că fiind ex-asociat și neavând calitatea de membru al organelor de conducere a debitorului, nu este subiect al răspunderii subsidiare.

La 07 aprilie 2015 Marchitan Svetlana a declarat recurs împotriva hotărârii Curții de Apel Bălți din 25 martie 2015, solicitând admiterea recursului, casarea integrală a hotărârii Curții de Apel Bălți din 25 martie 2015, cu emiterea unei noi hotărâri prin care să fie respinsă cererea de atragere la răspundere subsidiară a ex – administratorului Svetlana Marchitan.

În motivarea recursului a invocat că, instanța de insolvență a interpretat eronat normele de drept material, a aplicat o lege care nu trebuia să fie aplicată, nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată și a dat o apreciere arbitrară probelor.

Respectiv, invocă recurenta că a activat în calitate de administrator al SRL „Nordtrend” în perioada 27 iulie 2012 - 26 ianuarie 2013, instanța de insolvență aplicând în cadrul soluționării cererii lichidatorului Legea insolvenței nr.149 din 29 iunie 2012, în vigoare din 13 martie 2013, fără a ține cont de faptul că nici unul din argumentele invocate de către lichidator nu erau aplicabile față de perioada de timp indicată și fără a distinge în vreun fel gradul de culpabilitate a celor 3 membri ai organelor de conducere, inclusiv fără a stabili valoarea datoriilor debitorului puse în sarcina fiecărui membru în parte.

Or, perioada de timp în care a activat recurentul în calitate de administrator al SRL „Nordtrend”, indicată supra și confirmată prin extrasele și deciziile Camerei Înregistrării de Stat, prezentate instanței de insolvență, s-a aflat sub acțiunea Legii insolvenței nr. 632 din 14 noiembrie 2001.

Actul normativ indicat conținea prevederi cu privire la răspunderea membrilor organelor de conducere ale debitorului în art.220-221, inclusiv prin precizarea temeiurilor pentru care urma să survină răspunderea și persoanele care pot solicita acest lucru.

În susținerea cererii de recurs mai indică recurentul că instanța de insolvență a apreciat arbitrar probele, ignorând faptul că dovezile prezentate de lichidator sunt contradictorii, iar argumentele sale neîntemeiate.

Totodată, prin recursul suplimentar, susține recurenta că Inspectoratul Fiscal de Stat pe raionul Briceni prematur a constatat că persoane cu funcții de răspundere sunt Marchitan Svetlana și Marchitan Dorel, neavând ca probă acte, procese-verbale sau alte documente ce ar confirma cele invocate, bazându-se doar pe actul controlului fiscal total nr. 5-666187 din 20 martie 2014.

Mai indică că controlul respectiv a fost efectuat fără consimțământul ei, în lipsa și fără prezența sa.

Consideră că, Inspectoratul Fiscal de Stat pe raionul Briceni neîntemeiat a depus cerere de intentare a procesului de insolabilitate, fără a lua toate măsurile necesare conform legislației.

Studiind materialele dosarului, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție, consideră recursurile întemeiate și care urmează a fi admise, cu casarea hotărârii Curții de Apel Bălți din 25 martie 2015 și restituirea pricinii spre rejudecare în Curtea de apel Bălți, din considerentele ce urmează.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c) CPC, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul, să caseze integral decizia instanței de apel și să trimită pricina spre rejudecare în instanța de apel în toate cazurile în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

Din materialele dosarului s-a stabilit că, prin încheierea Curții de Apel Bălți din 30 iulie 2014, s-a admis spre examinare cererea introductivă depusă de Inspectoratu Fiscal de Stat pe raionul Briceni cu privire la intentarea procesului de insolabilitate față de SRL „Nordtrend”.

Conform aceleiași încheieri, instanța a numit în calitate de administrator provizoriu, ÎI „Ciobanu Radu”.

Prin hotărârea Curții de Apel Bălți din 17 octombrie 2014, s-a constatat insolabilitatea SRL „Nordtrend”, s-a intentat procedura falimentului simplificat față de SRL „Nordtrend” și s-a desemnat în calitate de lichidator, ÎI „Ciobanu Radu”.

La 12 decembrie 2014 lichidatorul SRL „Nordtrend” - ÎI „Ciobanu Radu” a intervenit cu o cerere privind atragerea la răspundere subsidiară a membrilor organelor de conducere a întreprinderii debitoare și încasarea în mod solidar de la administratorul debitorului Oleg Zubac, ex-administratorul Marchitan Svetlana și a ex-fondatorului Marchitan Dorel a creanțelor validate în mărime de 2 479 522, 19 lei, precum și aplicarea măsurilor de asigurare în scopul asigurării acțiunii pe bunurile ce aparțin cu drept de proprietate acestora.

Prin încheierea Curții de Apel Bălți din 03 martie 2015, s-a admis cererea lichidatorului SRL „Nordtrend” - ÎI „Ciobanu Radu”, s-a aplicat interdicție de înstrăinare a bunurilor imobile și mobile ale lui Zubac Oleg, domiciliat în or. Briceni, str. Uzinelor, 14/35, Svetlanei Marchitan, domiciliată în r-l Briceni, or. Lipcani, str. Gorkii, 101 și Dorel Marchitan domiciliat în r-l Briceni, or. Lipcani, str. Gorkii, 101, în limita cererii de atragere la răspundere subsidiară, 2 479 522, 19 lei.

Prin hotărârea Curții de Apel Bălți s-a atras la răspundere subsidiară administratorul debitorului Oleg Zubac, ex - administratorul Svetlana Marchitan și ex - fondatorul Dorel Marchitan, cu încasarea de la aceștia în mod solidar în beneficiul SRL „Nordtrend”, în procedura falimentului simplificat a sumei de 2 479 522,19 lei, cu menținerea măsurilor de asigurare aplicate prin încheierea din 03 martie 2015.

Analizând materialele dosarului în coraport cu normele juridice ce guvernează raportul juridic litigios și verificând legalitatea concluziilor din hotărârea recurată în

raport cu argumentele recursurilor, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție constată că contrar prevederilor art. 239 CPC și art. 241 alin. (5) CPC, hotărîrea primei instanțe este una nemotivată, astfel soluția dată în sensul admiterii cererii de atragere la răspundere subsidiară a membrilor și foștilor membri ai organelor de conducere a societății cu răspundere limitată „Nordtrend” este incertă, neavînd putere de convingere.

În susținerea opiniei enunțate instanța de recurs reține și prevederile art. 247 alin. (1) al Legii insolvenței nr. 149 din 29 iunie 2012, care indică că în sensul prezentei legi, membri ai organelor de conducere ale debitorului pot fi: debitorul persoană fizică ce desfășoară activitate individuală de întreprinzător, fondatorul întreprinderii individuale sau al gospodăriei țărănești (de fermier), administratorii societăților comerciale, membrii organelor executive, membrii consiliilor de supraveghere (de observatori), lichidatorii și membrii comisiilor de lichidare, contabilii. Prevederile alin.(1) se aplică persoanelor care dețineau funcțiile respective la data intentării procesului de insolvență, precum și celor care au deținut aceste funcții pe parcursul ultimelor 24 de luni anterioare intentării procesului.

La caz, prezintă relevanță și prevederile art. 248 alin. (1) al Legii insolvenței care indică că, dacă în cadrul procesului sînt identificate persoane cărora le-ar fi imputabilă apariția stării de insolvență a debitorului, la cererea administratorului insolvenței/lichidatorului instanța de insolvență poate dispune ca o parte din datoriile debitorului insolvent să fie suportate de membrii organelor lui de conducere și/sau de supraveghere, precum și de orice altă persoană, care i-au cauzat insolvența prin una dintre următoarele acțiuni: a) folosirea bunurilor sau creditelor debitorului în interes personal; b) desfășurarea unei activități comerciale în interes personal sub acoperirea debitorului; c) majorarea fictivă a pasivelor debitorului și/sau deturnarea (ascunderea) unei părți din activul debitorului; d) procurarea de fonduri pentru debitor la prețuri exagerate; e) ținerea unei contabilități fictive sau contrare prevederilor legii, precum și contribuirea la dispariția documentelor contabile, a documentelor de constituire și a ștampilei; f) dispunerea continuării unei activități a debitorului care îl duce în mod vădit la incapacitate de plată; g) dispunerea, în luna precedentă încetării plăților, de a se plăti cu preferință unui creditor în dauna celorlalți creditori; h) nedeplinirea cererii de intentare a procesului de insolvență conform prevederilor art.14; i) comiterea altor acțiuni care au adus daune proprietății debitorului.

La acest segment instanța de recurs remarcă și prevederile alin. (3) al normei enunțate care statuează că, dacă administratorul insolvenței/lichidatorul a omis să formuleze acțiunea în cauză, iar răspunderea consemnată la alin. (1) amenință să se prescrie, comitetul creditorilor poate cere instanței de insolvență să fie autorizat a introduce acțiunea prevăzută la alin. (1).

Art. 248 alin. (4) –(8) al Legii nr. 149 din 29 iunie 2012 prevede că, în caz de pluralitate, răspunderea persoanelor prevăzute la alin.(1) este solidară, cu condiția ca apariția stării de insolvență să fie actuală sau anterioară perioadei în care și-au exercitat mandatul ori au deținut poziția ce ar fi putut cauza insolvența

debitorului. Persoanele în cauză se pot apăra de solidaritate dacă, în organele colegiale de conducere ale debitorului, s-au opus actelor sau faptelor care au cauzat insolvabilitatea sau dacă au lipsit de la luarea deciziilor care au cauzat insolvabilitatea și au făcut să se consemneze, ulterior luării deciziei, opoziția lor la aceste decizii. Măsura prevăzută la alin.(1) se prescrie în termen de 3 ani de la data la care a fost cunoscută sau trebuia să fie cunoscută persoana care a cauzat starea de insolvabilitate, dar nu mai devreme de 2 ani de la data hotărârii de intentare a procedurii de insolvabilitate. În toate cazurile, asupra acțiunii prevăzute la alin.(1), instanța de insolvabilitate se pronunță prin hotărâre, care poate fi contestată cu recurs de persoanele vizate în ea.

Astfel, la judecarea cauzelor ce țin de intentarea procesului de insolvabilitate, legea care stabilește obligațiile asociatului (fondatorului) este Legea insolvabilității, care conform art. 1 alin. (2), este aplicabilă persoanelor juridice, indiferent de tipul de proprietate și forma juridică de organizare, întreprinzătorilor individuali, inclusiv titularilor de patentă de întreprinzător, societăților de asigurări, fondurilor de investiții, companiilor fiduciare, organizațiilor necomerciale, înregistrate în Republica Moldova în modul stabilit.

Conform art. 15 alin. (1) din Legea insolvabilității, în cazul insolvabilității debitorului din culpa fondatorilor (membrilor) lui, a membrilor organului executiv sau a unor alte persoane care au dreptul de a da indicații obligatorii pentru debitor ori care pot influența în alt mod acțiunile debitorului (insolvabilitate intenționată), aceștia poartă răspundere subsidiară solidară față de creditori în măsura în care bunurile debitorului sînt insuficiente pentru executarea creanțelor creditorilor.

În condițiile art. 15 și art. 248 din Legea insolvabilității, este de înțeles că, în dependență de motivele apariției stării de insolvabilitate a debitorului, fondatorul (asociatul) va purta răspundere subsidiară solidară față de creditori sau la cererea administratorului/lichidatorului, instanța de insolvabilitate poate dispune ca o parte din datoriile debitorului insolubil să fie suportate de asociat (fondator).

Analizînd circumstanțele speței prin prisma normelor de drept invocate supra, Colegiul conchide că instanța de insolvabilitate la adoptarea soluției a preluat argumentele invocate în cererea lichidatorului ÎI „Ciobanu Radu”, fără a stabili vinovăția membrilor și foștilor membri ai organelor de conducere a societății, ex-administratorului Svetlana Marchitan și ex-fondatorului Dorel Marchitan.

În asemenea circumstanțe Colegiul consideră că instanța de insolvabilitate nu a constatat pe deplin acțiunile prin care ex - administratorul Svetlana Marchitan și ex - fondatorul Dorel Marchitan, au prejudiciat debitorul, care sunt actele prin care a fost prejudiciat debitorul, care este perioada în care societatea a fost prejudiciată și sub administrația cui a fost, ori nu au fost enumerate probe concludente și pertinente care ar determina vinovăția lor în aducerea societății în stare de insolvabilitate.

Or, aceste concluzii sunt pripite, deoarece derivă din examinarea superficială a împrejurărilor ce permit constatarea existenței sau lipsei temeiurilor de atragere la răspundere subsidiară a fiecărei persoane vizate în parte.

Astfel, după cum atestă actele cauzei, persoanele care se solicită în speță de a fi

atrasede la răspundere subsidiară au ocupat diferite funcții, care necesitau aprecierea separată a activității fiecăruia, pentru a putea constata gradul de responsabilitate în survenirea situației de insolvabilitate a debitorului SRL „Nordtrend”.

La fel, instanța urma să verifice și să stabilească cu certitudine dacă în urma acțiunilor întreprinse de recurenți a fost formată această îndatorire.

În conexiunea celor relatate se constată că prima instanță nu a supus unei analize minuțioase și nu a verificat toate circumstanțele cauzei, care, însă necesitau a fi examinate, prin prisma cadrului legal aplicabil la caz, întru clarificarea tuturor aspectelor importante pentru soluționarea cerinței lichidatorului ÎI „Ciobanu Radu” de atragere la răspundere subsidiară a membrilor și foștilor membri ai organelor de conducere a SRL „Nordtrend”, ex - administratorul Svetlana Marchitan și ex - fondatorul Dorel Marchitan.

Din considerentele menționate și avînd în vedere faptul că Curtea de Apel Bălți examinînd pricina nu a examinat toate circumstanțele relevante cazului, nu s-a expus asupra tuturor aspectelor juridice, nu a stabilit cu certitudine circumstanțele importante întru soluționarea justă a cerințelor înaintate de lichidatorului ÎI „Ciobanu Radu” de atragere la răspundere subsidiară a membrilor și foștilor membri ai organelor de conducere a SRL „Nordtrend” administratorul Oleg Zubac, ex - administratorul Svetlana Marchitan și ex - fondatorul Dorel Marchitan.

În aceste condiții este evident că instanța examinînd pricina, nu s-a pronunțat asupra tuturor aspectelor juridice, nu a stabilit cu certitudine circumstanțele importante întru soluționarea justă a cerințelor înaintate de lichidatorul ÎI „Ciobanu Radu”, situație care duce la imposibilitatea instanței de recurs să exercite controlul judiciar asupra soluției date și să verifice temeinicia și legalitatea hotărîrii atacate cu privire la oricare dintre motivele prevăzute de lege.

Pe cale de consecință și în sensul art. 6 alin. (1) al Convenției, instanța de recurs ține să menționeze că instanțele de judecată, trebuie, să indice cu suficientă claritate motivele pe care-și întemeiază hotărîrile, iar avînd în vedere caracterul determinant al concluziilor sale, să precizeze noțiunile, ce implică o apreciere a faptelor supuse examinării.

De asemenea, noțiunea de proces echitabil impune ca instanța de judecată să nu-și motiveze doar sumar hotărîrea sa, ci să examineze efectiv problemele esențiale care-i sunt supuse aprecierii și să nu se mulțumească de a proba pur și simplu concluziile uneia dintre părți.

Distinct de cele relatate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție constată ilegalitatea hotărîrii instanței de insolvabilitate și consideră necesar de a admite recursurile de a casa hotărîrea Curții de Apel Bălți din 25 martie 2015 și trimite pricina la rejudecare la Cureau de Apel Bălți, care, în procesul examinării repetate a cauzei, urmează să țină cont de cele menționate supra.

În conformitate cu art. 5 alin. (9) din lege dispozițiile privind incompatibilitatea nu sînt aplicabile instanței de insolvabilitate care pronunță succesiv hotărîri în același dosar de insolvabilitate, cu excepția rejudecării după casarea hotărîrii în recurs, din

care considerente rejudecarea cauzei se va efectua de alt complet de judecată.

În conformitate cu art.445 alin.(1) lit.c) CPC, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție,

d e c i d e

Se admit recursurile declarate avocatul Andrian Matcovschi, în interesele lui Marchitan Dorel, și Svetlana Marchitan.

Se casează integral hotărârea Curții de Apel Bălți din 25 martie 2015, la cererea înaintată de lichidatorul societății cu răspundere limitată “Nordtrend”, ÎI “Radu Ciobanu” în cadrul procedurii falimentului simplificat al societății cu răspundere limitată “Nordtrend” cu privire la atragerea la răspundere subsidiară a membrilor și foștilor membri ai organelor de conducere a societății, cu trimiterea pricinii la rejudecare la Curtea de Apel Bălți, în alt complet de judecată.

Decizia nu se supune nici unei căi de atac.

Președintele ședinței,
judecătorul
Judecătorii

Svetlana Filincova

Tamara Chișca-Doneva

Maria Ghervas

Dumitru Mardari

Galina Stratulat